

"To se ne bo ponovilo"

Zdenko Vrdolovec

Po več kot dveh letih začasnih uprav, rekrutiranih iz članov nadzornega sveta, je Filmski sklad Slovenije le dobil novo direktorico, ki jo je prejšnja vlada imenovala na svoji zadnji seji. To je **Jelka Stergel**, nekdanja direktorica Ljubljanskega mednarodnega filmskega festivala, nekdanja predsednica nadzornega sveta sklada in potem tri leta njegova uslužbenka. Torej tudi v zadnjih dveh letih, ko je Filmskemu skladu (FS) slo najslabše. Toda Jelka Stergel namerava stvari spremeniti, a ne na novo, ampak na staro, ko je bil Filmski sklad še relativno normalna ustanova.

Filmski sklad zbira projekte z javnimi razpisi in pozivi. Pred kratkim je bil objavljen takšen poziv: v čem je razlika med pozivom in razpisom?

Dejala bi, da v tem, da je javni poziv bolj prijeten do producentov. Najprej že zato, ker ni časovno omejen. Pri javnem pozivu se razpiše določena finančna sredstva in poziv traja, dokler ta sredstva niso porabljena. Projekte pa se izbira po vrstnem redu, kot so se prijavili, in po datumihih sešanih strokovno-programskih komisij. Tako pač določa zakon o uresničevanju javnega interesa v kulturi, ki je skupaj z zakonom o javnih skladih temeljna pravna podlaga Filmskega sklada. Poziv je boljši tudi zato, ker omogoča, da predlagatelji projektov dopolnjujejo svojo dokumentacijo, medtem ko pri javnem razpisu tega ni.

S kolikšnimi sredstvi bo prihodnje leto razpizgopal Filmski sklad?

S 4,7 milijona evri. Toda prihodnje leto bo FS sofinanciral filmsko produkcijo samo 80-odstotno, preostalih 20 odstotkov pa morajo producenti zbrati drugje. Takšna je tudi direktiva EU, ki zahteva, da države članice na področju avdiovizualne kulture sofinanciranje tako imenovanih nacionalnih filmov omejijo na 80 odstotkov, pri vseh drugih pa na 50 odstotkov.

Ali ta omejitev pomeni, da je bil delež skladovega sofinanciranja filmske produkcije doslej višji ali nižji od 80 odstotkov?

Včasih je bil višji, tudi 99-odstoten, včasih, kar je bilo redkeje, pa nižji. Po mojem mnenju je takšna omejitev dobra, saj naj bi spodbudila producente, da bodisi sami vlagajo v produkcijo, na primer svojo producersko proizvodnjo, ali pa si pridobijo koproducenta oziroma sodelovanje televizije. Ni mi znano, zakaj je sodelovanje z nacionalno TV zadnja leta zamrlo – če se prav spomnim, je bilo nekoč celo obvezno. Tako pa prihaja do čudnih, če ne za slovenski film tudi škodljivih situacij. V televizijski produkciji nastane film, ki je tudi kinematografsko zanimiv; Filmski sklad pristane na povečavo takšnega sklada, potem pa nastopi problem,

Fotografija: Luka Guba

Jelka Stergel: Ko sem prevzela FS, je bil ta brez pravne in finančne službe. Povsem nerazumljivo mi je, zakaj sta bili ti mesti nezasedeni, saj upravnih postopkov (kot je na primer izdajanje odločb) brez pravne službe ni mogoče izpeljati (na podobnih ustanovah v tujini imajo pravniške oddelke). In nedvomno je prav zato, ker na skladu ni bilo pravne službe, tudi toliko sodnih postopkov, ki so sproženi zaradi odstopanja od pogojev, prekoračenja rokov za dovršitev projektov, nesporazumov v zvezi s finančnimi obveznostmi ipd. Takoj ob nastopu svoje službe direktorice sem objavila razpise za pravno in finančno službo, za pomočnika direktorja ter za koordinatorja trženja. Tako je FS že pridobil tri nove sodelavce.

ker film prej predvajajo na TV, nakar ga seveda noco prevzeti noben kinematografski distributer (kar se je v zadnjem primeru zgodilo s televizijskim Morjem v času mrka). Prav tako menim, da bi moralo biti sodelovanje med FS in TVS urejeno z nekim sporazumom ali s pogodbo, da ne bi več prihajalo do takšnih situacij.

A kljub temu: če je Filmski sklad že finančno povečavo televizijskega filma, ali ne bi mogel (če ne kar moralo) zahtevati, da gre film prej v kino, preden se ga predvaja po TV? Sicer se financiranje kinematografske kopije televizijemega filma ne zdi prav smotno.

Se strinjam, to je bila nedvomno neprivrednost, takšno ravnanje ne priča o racionalni rabi davkoplačevalskega denarja. V vsaki pogodbi za povečavo bi moral biti opredeljeno, da gre film najprej v kino, preden se predvaja po TV, čeprav je televizija njegov producent.

V zadnjih dveh letih je bil eden izmed večjih problemov, ki so jih zakuhal na Filmskem skladu, ta, da se je leta 2007 tako zamujalo s filmskim programom, da je bilo produkcijsko leto zapravljeno. Se prihodnje leto utegne kaj takega ponoviti?

O, ne, to pa se ne bo ponovilo. Nameravam se strogo držati zakonovskih podlag,

kar tudi pomeni, da se nameravam ogibati vsaki izjeme, vsakemu izrednemu stanju in svim conam v pravnih aktih. Filmski sklad zdaj najbolj potrebuje to, da se znova vzpostavi normalno in transparentno delovanje strokovnih služb. Tisto prevratno, »revolucionarno« delovanje prejšnje uprave oziroma uprave je bilo povsem nepotrebno, saj je privedlo samo do negativnih posledic.

Če se vrneva k programu za prihodnje leto: kdaj ga nameravate pripraviti?

Rok za sprejem programa je do konca februarja 2009, strokovno-programska komisija, ki pripravi predlog, pa se sestane sredi decembra.

Toda ali ni en član te komisije odstopil?

Res je, treba bo imenovati novega.

Tako bo moral še potrditi nadzorni svet?

Ga bo.

Recimo, da se vam to še pravočasno posreži. Kaj pa, ni čisto dovolj dobrih projektov, da bi lahko oblikovali filmski program?

To je seveda mogoče. V tem primeru mora FS realizirati filme, ki so bili začeti leta 2008, in sredi leta pregledati nove projekte. Takšni zagati pa bi se lahko oginili tudi s posebnim javnim pozivom, denimo za nizkoproducijske projekte

Tisto prevratno, "revolucionarno" delovanje prejšnje uprave oziroma uprav je bilo povsem nepotrebno, saj je privedlo samo do negativnih posledic.

ali prvence. V tej zvezi lahko rečem, da je bila moja poslovna in programska vizija, s katero sem kandidirala za mesto direktorice Filmskega sklada, na nadzornem svetu dobro ocenjena tudi in prav zato, ker sem specifičnara vrsto različnih produkcij, ki naj bi jih FS sofinanciral: torej ne le tako imenovanih nacionalnih ali umetniških filmov, marveč tudi žanrske, komercialne, mladinske, dokumentarne idr. Takšno produkcijsko in filmsko raznovrstnost nameravam spodbujati s posebnimi javnimi pozivi.

To je najbrž edino programsko orodje, ki si ga lahko Filmski sklad omisli.

V tem vidiku edino možnost kreativne vloge uprave Filmskega sklada. Prepričana sem, da bi s tem lahko spodbudili tudi avtorje, ki se morda sicer sploh ne bi oglasili s svojimi projekti. Ni v interesu FS, da bi sofinanciral samo »velike avtorske« filme.

Je bila v objavljenem pozivu ta težnja že razvidna?

Se ne. Ta poziv je bil bolj kompromis med ustaljeno prakso in novo skladovsko politiko. Nisem namreč privrženka naglih rezov in prehitrih sprememb, ki se po mojem mnenju v kulturi ne obnesejo, rajši imam politiko majhnih korakov.

Toda v nadzornem svetu Filmskega sklada, ki potrjuje tako filmski program, finančni načrt kot članke strokovnih komisij in še vrsto drugih stvari, sta še vedno dva člana (Igor Jelen, Igor Prodnik, ki tudi njegov predsednik), ki sta zadnji dve leti vodila tudi upravo Filmskega sklada. Se ne bojite, da jo bosta poskušala voditi še naprej?

Kot člana nadzornega sveta pač nimata takšnih kompetenc. Če pa bo kdo naložil razumel svojo funkcijo, se bomo pač morali raziti. Naj poudarim, da vidim svojo funkcijo v tem, da vodim Filmski sklad kot stabilno institucijo, ki skrbi za podporo domači filmski produkciji. V dosedajni tradiciji Filmskega sklada je bilo marsikaj dobrega, kar je treba znova okrepiti in nadgraditi. Upam, da bom za to imela podporo v nadzornem svetu.